

**การพัฒนาคุณภาพการพยาบาล
โดยใช้วิธีตรวจสอบการบันทึกทางการพยาบาล
โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
Quality improvement process used by nurses using nursing
record check of Benjalukchalermpragreat 80 punsa hospital**

ปราณี โสพล*
Pranee Sopol*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบกระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ และเปรียบเทียบการใช้กระบวนการพยาบาลก่อนและหลังการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาล โดยวิธีตรวจสอบเวชระเบียน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงาน

วิธีการวิจัย : เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยใน ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2555 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนเวชระเบียนผู้ป่วยในหลังจำหน่ายที่มารับ การรักษา โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา และแพทย์รับไว้ในโรงพยาบาล เปรียบเทียบจำนวน 2 ครั้ง ก่อนและหลังดำเนินการ ครั้งที่ 1 ก่อนการดำเนินการ ในเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2555 จำนวน 120 คน ครั้งที่ 2 หลัง การดำเนินการ เดือนมีนาคม - เมษายน 2555 มีจำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบฟอร์มการตรวจสอบ เวชระเบียนผู้ป่วยในของ สปสช. และแบบตรวจสอบการบันทึกตามขั้นตอนของ กระบวนการพยาบาล 5 ขั้นตอน โดยใช้แบบจากโรงพยาบาลหนองจิก ซึ่งผ่านการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค มี ค่าความเชื่อมั่น 0.78 รวบรวมข้อมูลโดย เลือกวเวชระเบียนผู้ป่วยในหลังจำหน่ายผู้ป่วยที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล เบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา และแพทย์รับไว้ในโรงพยาบาล ก่อนดำเนินการในระหว่างวันที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2555 และหลังดำเนินการในระหว่างวันที่ 1 เมษายน - พฤษภาคม 2555 พยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการอบรม เวชระเบียน ร่วมตรวจสอบการประเมินเวชระเบียนและเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาเพื่อนำมาวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ วิธีการหาค่าสถิติพื้นฐานร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และ Content Analysis, Pair T-test และค่าที (t-test) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการศึกษา : การนำกระบวนการพยาบาลด้านการวินิจฉัยการพยาบาล ร้อยละ 54.83 การประเมินปัญหา หอผู้ป่วย ร้อยละ 48.29 และด้านการปฏิบัติการพยาบาล ร้อยละ 38.33 และความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยในการ บันทึกทางการพยาบาล คะแนนก่อนเฉลี่ย เท่ากับ 43.17 คะแนน และมีคะแนนหลังเฉลี่ย เท่ากับ 64.13 คะแนน เมื่อ เปรียบเทียบระหว่างคะแนนทั้งสองครั้งพบว่าคะแนนหลังสูงกว่าคะแนนก่อน เมื่อเปรียบเทียบการนำกระบวนการพยาบาล มาใช้ก่อนและหลังการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลโดยการตรวจสอบเวชระเบียน พบว่าเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

สรุป : การพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล เมื่อเปรียบเทียบการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนาการใช้กระบวนการพยาบาลโดยกลวิธีการตรวจสอบเวชระเบียน พบว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กระบวนการพยาบาล, แนวทางการบันทึกและการตรวจประเมินคุณภาพการบันทึกเวชระเบียน ผู้ป่วยในด้านการบันทึกทางการพยาบาล (Nurses note).

Abstract

Objective : Quality development process used by nurses using nursing record check of Benjalukchalermpragreat 80 punsa hospital. To study the problems and difficulties of the nursing process in practice.

Methods : This research is a descriptive research This study were nurses working in wards in Benjalukchalermpragreat 80 punsa hospital. Between January 1 - June 2012 by means of simple random sampling. Number of medical records after discharge in patients admitted to Benjalukchalermpragreat 80 punsa hospital and physicians in the hospital. Comparison of two times before and after the No. 1 before the operation. In January - February 2012, all 120 employees at two after the operation. In March - April 2012 a total of 120 were used in the research. Includes two types of tools used to perform the study. Step 5 using the nursing process of Nongjik Hospital which have been calculated using the reliability of Cronbach alpha coefficients were 0.78. Analyze data using basic statistics for the percentage, mean, and Content Analysis, Pair T-test and values (t-test) with the program.

Results : Been nursing a more robust when used as a monitoring tool to assess the complete medical records of NHSO. Nurses processes used before and after the implementation of the development strategy, use of nursing process by checking medical records. Found increased statistically significant at the .05 level

Conclusions : Departments should have a meeting to clarify the knowledge of nursing process in each step. Writing nursing And practical skills to nurses periodically. In order to enhance knowledge And promoting technical progress The development of nursing And create a positive attitude about the nursing process nursing and writing as well. Has a monitoring system using the nursing process, the nurse in a nursing regularly. To create a culture in the organization.

Keywords : Nursing process, Guidelines for the recording and assessment of patients medical records in the field of nursing (Nurses note).

บทนำ

การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล เป็นการแก้ปัญหาทางการพยาบาลตามหลักวิทยาศาสตร์ที่มีระบบเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง เป็นการนำความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญที่จะประกันคุณภาพของผู้รับบริการให้ได้รับบริการตามความต้องการของปัญหา ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับ กระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือของพยาบาลวิชาชีพที่ใช้แก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพ แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลอยู่มาก เช่น การใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน และได้รับการฝึกอบรมที่ต่างกันจะมีการใช้กระบวนการพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมทั้ง มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้กระบวนการพยาบาลมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การขาดความรู้ ขาดทักษะ และไม่ชอบใช้กระบวนการพยาบาล โดยเฉพาะขั้นตอนการวินิจฉัยทางการพยาบาล อุปสรรคทางด้านระบบบริหารจัดการ ได้แก่ การขาดการนิเทศที่เป็นระบบ ไม่มีผู้ที่เป็นแบบอย่างในการใช้กระบวนการพยาบาล ส่วนอุปสรรคทางด้านสิ่งของวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การไม่มีรูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลและคู่มือการเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการใช้กระบวนการพยาบาลให้แก่บุคลากรพยาบาลและมีการจัดระบบการนิเทศพร้อมทั้งกำหนดรูปแบบบันทึกทางการพยาบาลและจัดทำคู่มือการเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลไว้ประจำหอผู้ป่วย¹ การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง (Continual Quality Improvement) เป็นกลไกที่สำคัญกลไกหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล ซึ่งระบบการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล HA (Hospital accreditation) สมาคมพยาบาลกำหนดให้

การพยาบาลเป็นวิชาชีพอิสระที่มีมาตรฐาน วิชาชีพที่เป็นเอกเทศ มีกระบวนการทำงานที่สามารถตรวจสอบความเป็นวิชาชีพ โดยใช้กลไกหลายอย่างในการพัฒนาวิชาชีพและการพัฒนาคุณภาพการบริการพยาบาลซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้รับบริการ การบันทึกทางการพยาบาลเป็นกิจกรรมคู่ขนาน ซึ่งควบคู่กับงานบริการและเป็นหลักฐานแสดงการให้บริการของบุคลากรทางการพยาบาลและนโยบายของรัฐบาล โดยมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นผู้กำกับให้การให้บริการของสถานบริการนั้นใช้ความสมบูรณ์ของเวชระเบียนเป็นส่วนสำคัญของการจ่ายเงินให้สถานบริการตามผลงาน โดยอ้างอิงความสมบูรณ์ของเวชระเบียน และได้กำหนดให้ ความสมบูรณ์ของงานเวชระเบียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทุกโรงพยาบาลต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันได้ว่า ผู้ป่วยของโรงพยาบาลนั้นๆ จะได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลนั้น ส่วนหนึ่งประเมินจากการที่พยาบาลวิชาชีพนำกระบวนการพยาบาลมาใช้

การตรวจสอบและการพัฒนาคุณภาพความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยในถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบควบคุมคุณภาพเวชระเบียนโดยเป็นระบบตรวจสอบและวิเคราะห์เวชระเบียนเชิงคุณภาพ ลักษณะที่สำคัญคือ เน้นการบันทึกข้อมูลผู้ป่วยได้ถูกต้อง ครบถ้วนครอบคลุม เกี่ยวกับประวัติ ข้อมูลประจำตัว ประวัติการเจ็บป่วย การตรวจร่างกาย ผลการปฏิบัติการ การวินิจฉัย การรักษาการพยาบาล การบันทึกทางการพยาบาลตามเกณฑ์ที่กำหนดและมาตรฐานวิชาชีพ อนึ่ง ปัญหาที่สำคัญของการใช้กระบวนการพยาบาลในหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จากการ ประเมินเวชระเบียนย้อนหลังในช่วงเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2554 จำนวน 30 ราย พบว่าขั้นตอนแรก คือการประเมินผู้ป่วย มีการรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาแก้ไขปัญหา ได้อย่างครอบคลุมได้ ร้อยละ 38.17 ขั้นตอนที่ 2 คือการวินิจฉัยทางการพยาบาล พบว่าวินิจฉัยทางการพยาบาลได้สอดคล้องกับข้อมูลสนับสนุน สามารถบอกแนวทางขอบเขตของปัญหาได้ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ร้อยละ 61.9 ขั้นตอนที่ 3 คือ การวางแผนการพยาบาล มีการกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับข้อวินิจฉัยการพยาบาลและนำปัญหาที่ยังไม่สิ้นสุดมาวางแผนการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 14.3 ขั้นตอนที่ 4 คือ

การปฏิบัติการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาลสอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการแสดงถึงบทบาทอิสระ เช่น การสอน/แนะนำ ร้อยละ 46.2 และแสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ป่วย ร้อยละ 9.5 ขึ้นตอนที่ 5 คือ การประเมินผลการพยาบาล พบว่า มีการประเมินผลที่ไม่เป็นตามเป้าหมาย ปรับปรุงดูแลและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 14.9 และจากการประเมินเวชระเบียนโดยทีมภายใน ของโรงพยาบาล เบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ในเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2554 จำนวน 30 ราย พบว่า ความสมบูรณ์ของเวชระเบียนอยู่ที่ ร้อยละ 76.75 และในส่วนของเกณฑ์ข้อการบันทึกทางการแพทย์ พบว่า ความสมบูรณ์ของเวชระเบียนอยู่ที่ ร้อยละ 54.76 จากข้อมูลดังกล่าวกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จึงเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์ในรูปแบบการใช้กระบวนการพยาบาล รวมทั้งสนใจที่จะพัฒนาการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานวิชาชีพเหมาะสมกับอัตรากำลังและภาระงานในปัจจุบัน และเพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบกระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ เปรียบเทียบการใช้กระบวนการพยาบาลก่อนและหลังการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลโดยวิธีตรวจสอบเวชระเบียน และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงาน

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยศึกษาในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2555 - พฤษภาคม 2555 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ป่วยที่แพทย์รับรักษาในโรงพยาบาล ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2555 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จากข้อมูลเวชระเบียนผู้ป่วยใน หลังจำหน่าย เปรียบเทียบจำนวน 2 ครั้ง ก่อนและหลังดำเนินการ ครั้งที่ 1 ก่อนการ

ดำเนินการ ในมกราคม-กุมภาพันธ์ 2555 จำนวน 120 คน ครั้งที่ 2 หลังการดำเนินการ ในมีนาคม - เมษายน 2555 จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัย เป็นแบบฟอร์มการตรวจสอบเวชระเบียนผู้ป่วยในของ สปสช. และแบบตรวจสอบรายการบันทึกกระบวนการพยาบาล 5 ขั้นตอน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน โดยระดับคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้น นำไปทดลองใช้ จำนวน 30 ฉบับ และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่น 0.78 รวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียนผู้ป่วยในหลังจำหน่าย ของผู้ป่วยที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา และแพทย์รับไว้ในโรงพยาบาล ก่อนดำเนินการในระหว่างวันที่ 1 มกราคม - กุมภาพันธ์ 2555 และหลังดำเนินการในระหว่างวันที่ 1 เมษายน - พฤษภาคม 2555 พยาบาลวิชาชีพที่ได้รับการอบรม Audit เวชระเบียน ตรวจสอบการประเมินเวชระเบียนและเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาเพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยใช้วิธีการหาค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และ Content Analysis, Pair T-test และค่าที (t-test) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการศึกษา

พยาบาลจำนวน 14 คน มีอายุ 25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 ที่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 เพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 เพศหญิง 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 สถานะภาพโสด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 สถานะภาพสมรสคู่ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี 14 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลในช่วง 1-3 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาล 4-5 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาล 5-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาล >10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 การใช้กระบวนการพยาบาลในการบันทึกทางการแพทย์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ก่อนการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาล โดยการตรวจสอบเวชระเบียน พบส่วนใหญ่มีการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 53.05 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 20.97 พิจารณาการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ โดยจำแนกตามกระบวนการพยาบาล 5 ขั้นตอนของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาล ก่อนการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาล โดยการตรวจสอบเวชระเบียนพบว่า ส่วนใหญ่มีการนำกระบวนการพยาบาลด้านการวินิจฉัยการพยาบาล ร้อยละ 54.83 รองลงมาคือด้านการประเมินปัญหาผู้ป่วย ร้อยละ 48.29 และด้านการปฏิบัติการพยาบาล ร้อยละ 38.33 และความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยในในข้อมูลการบันทึกทางการพยาบาล เมื่อพิจารณาผลการตรวจสอบเวชระเบียนผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ก่อนการดำเนินการ ในเดือนเมษายน 2555 พบว่า คะแนนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 54.76 โดยเกณฑ์ข้อที่ 1 มีการบันทึกอาการแรกเริ่มของพยาบาลครบถ้วนตามฟอร์มที่หน่วยบริการกำหนด และสอดคล้องกับการบันทึกของแพทย์ (อย่างน้อยต้องประกอบด้วย อาการที่มา ประวัติการเจ็บป่วยอดีตและปัจจุบัน และการตรวจประเมินสภาพผู้ป่วย) ร้อยละ 20 เกณฑ์ข้อที่ 4 มีการบันทึกทางการพยาบาล ในส่วนของกรวางแผนการพยาบาลและกิจกรรมทางการพยาบาลที่สอดคล้องกับการวินิจฉัยทางการพยาบาล ร้อยละ 20 และเกณฑ์ข้อที่ 5 มีการบันทึกทางการพยาบาล ในส่วนของการประเมินผล หลังการให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับการวางแผนการพยาบาลและกิจกรรมทางการพยาบาล ร้อยละ 26.67 และเมื่อพิจารณาการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้โดยจำแนกตามกระบวนการพยาบาล 5 ขั้นตอน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา หลังการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลโดยการตรวจสอบเวชระเบียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการนำกระบวนการพยาบาลด้านการวินิจฉัยการพยาบาล ร้อยละ 74.33 รองลงมาคือด้านการประเมินปัญหาผู้ป่วย ร้อยละ 68 และด้านการวางแผนการพยาบาล ร้อยละ 62.83

คะแนนก่อนเฉลี่ย เท่ากับ 43.17 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนหลังเฉลี่ย เท่ากับ 64.13 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนทั้งสองครั้งพบว่าคะแนนหลังสูงกว่าคะแนนก่อน สรุป เมื่อเปรียบเทียบการนำกระบวนการพยาบาล

มาใช้ก่อนและหลังการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลโดยการตรวจสอบเวชระเบียน พบว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การใช้กระบวนการพยาบาล ก่อนพัฒนาการเขียนบันทึกทางการพยาบาลของพยาบาล โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย หลังการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลโดยการตรวจสอบเวชระเบียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเกิดจาก ปัญหาและอุปสรรคในการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาล จากการศึกษาพบปัญหาคือ มีการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้น้อย ใช้ได้ไม่ครบทุกขั้นตอน อุปสรรคด้านบุคลากรที่ยังขาดความรู้ และทักษะในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ทุกขั้นตอนและมีทัศนคติในทางลบในขั้นตอนการประเมิน ผู้รับบริการขาดทักษะในการสัมภาษณ์พยาบาลระดับปฏิบัติการ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการพยาบาลมาใช้ การใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ การศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลราชวิถี การใช้กระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพยาบาลพบว่า มีขั้นปฏิบัติการพยาบาลสูงสุด และใช้ขั้นประเมินปัญหาของผู้ป่วยต่ำสุด² ปัญหาการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการอบรมที่ได้รับเป็นความรู้ พื้นฐานของกระบวนการพยาบาลไม่ได้เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ในขั้นตอนที่สำคัญ เช่น การเขียนข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลเป็นต้นการจัดอัตรากำลังของพยาบาลวิชาชีพ ไม่เหมาะสมกับผู้รับบริการ และไม่ได้สัดส่วนกับบุคลากรในแต่ละเวร หรือบางแห่งไม่มีพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานได้ตลอด 24 ชม. อาจเป็นสาเหตุให้การนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลขาดความต่อเนื่องหรือไม่ครบขั้นตอน³ ปัญหาและอุปสรรคของการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ เนื่องจากแบบประเมินใช้เวลามาก ข้อความซ้ำซากการบันทึกในการประเมินปัญหา มีความซ้ำซ้อนกับแบบบันทึกทางการพยาบาล และมีรายละเอียดมากเกินไป ต้องใช้เวลาในการบันทึก ทำให้การปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยถูกละเลย เป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นปัญหา

และอุปสรรคในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ให้ครบทุกขั้นตอนการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้แยกตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน เมื่อพิจารณาการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้โดยจำแนกตามกระบวนการพยาบาล 5 ขั้นตอน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ก่อนและหลังการดำเนินการส่งเสริมการใช้กระบวนการพยาบาลโดยการตรวจสอบเวชระเบียน พบว่าส่วนใหญ่มีการนำกระบวนการพยาบาลตามขั้นตอนที่ 2 ด้านการวินิจฉัยการพยาบาล และขั้นตอนที่นำมาใช้น้อยที่สุดก่อนการดำเนินการคือ ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการพยาบาล และหลังการดำเนินการคือขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการพยาบาล อาจเกิดจากขาดทักษะในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในทุกขั้นตอน และมีทัศนคติในทางลบในขั้นตอนการประเมินผู้รับบริการ การวินิจฉัยการพยาบาล และการวางแผนการพยาบาล¹ และพยาบาลมีความสามารถในการระบุข้อวินิจฉัยอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากไม่มีความรู้เรื่องการวินิจฉัยทางการพยาบาลมาใช้ และขาดทักษะในการสัมภาษณ์ พยาบาลระดับปฏิบัติการไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการพยาบาลมาใช้ ไม่เห็นด้วยที่ต้องเขียนแผนการพยาบาล คิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานด้วยการเขียน และมีทัศนคติว่า กระบวนการพยาบาลเป็นสิ่งที่ฝึกหัดหรือปฏิบัติจริงเฉพาะสถานศึกษาเท่านั้น³ รู้สึกเป็นการเสียเวลาในการเขียน ซึ่งขณะเดียวกันเวลาที่เสียไปนั้นสามารถนำไปปฏิบัติการพยาบาลอื่นๆ ได้อีกหลายอย่าง รู้สึกว่าจำนวนผู้ป่วย/ระดับผู้ป่วย ซึ่งต้องดูแลแตกต่างกัน/อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่รวมถึงระยะเวลาที่มีอยู่ในแต่ละเวร เป็นปัญหาและอุปสรรคในการเขียนบันทึกทางการพยาบาล โดยที่ต้องนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ รู้สึกไม่ดีต่อการเขียนบันทึกทางการพยาบาลจากเหตุผล นี้กรูปแบบในการเขียนไม่ออก/เริ่มต้นไม่ถูกต้อง, ผู้ป่วยมีหลายโรค, ใช้เวลาในการเขียนนาน/น่าเบื่อ เจ้าหน้าที่แต่ละคนต่างเขียนกันคนละรูปแบบไม่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างได้, ช่วงแรกมักลืมข้อมูลสนับสนุน/ระดับผู้ป่วย ไม่มีมาตรฐานรูปแบบที่แน่นอน รู้สึกว่าการเขียนบันทึกทางการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลเป็นเรื่องน่าเบื่อหน่ายและเกิดประโยชน์

กับผู้ป่วยน้อยมาก รู้สึกว่าการเขียนบันทึกทางการพยาบาลในผู้ป่วยเรื้อรัง/ผู้ป่วยอาการคงเดิมเป็นการทำงานซ้ำซ้อน ทัศนคติที่ไม่ดีอาจเกิดจากปัญหาและอุปสรรคในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล⁴ พยาบาลมีทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาลในทางบวก แต่มีทัศนคติต่อการเขียนแผนการพยาบาลในทางลบการจำกัดราคากำลังไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ/ภาระงานทำให้เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ปฏิบัติการพยาบาลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และการปฏิบัติงานกับผู้ป่วยหลัก แต่เจ้าหน้าที่น้อยไม่ได้สัดส่วนกัน ทำให้ไม่มีเวลาในการเขียนบันทึกทางการพยาบาล ส่งผลให้เกิดทัศนคติในทางลบ นอกจากนี้พบว่าแบบบันทึกทางการพยาบาลของแต่ละแผนกมีหลายรูปแบบ และมีความซ้ำซ้อน⁵ ระบบการบันทึกมีความซ้ำซ้อนกัน ใช้เวลาในการเขียนมากไปขาดเครื่องมือหรือแบบฟอร์มในการรวบรวมข้อมูลทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและการเก็บแบบฟอร์มร่วมกับแพทย์ทำให้พยาบาลไม่มีอิสระในการคิดวางแผนหรือใช้ประวัติผู้ป่วยได้ตลอดเวลาการปรับปรุงแบบบันทึกทางการพยาบาลแล้วแต่ยังขาดการศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้จึงทำให้แบบบันทึกข้อมูล และปัญหาต่างๆ ในลักษณะการเขียนบรรยาย ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ขาดข้อมูลสนับสนุน และเขียนซ้ำกับเวรก่อนๆ ไม่มีการเขียนการวางแผนการพยาบาลไว้ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดูแลผู้ป่วยนอกจากนี้ หนังสือและเอกสารคู่มือในการนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลไม่เพียงพอไม่มีคู่มือการเขียน ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล การวางแผนการพยาบาลไว้ประจำหอผู้ป่วย เพื่ออำนวยความสะดวกในการเขียนแผนการพยาบาล ย่อมส่งผลให้เกิดทัศนคติในทางลบต่อการใช้กระบวนการพยาบาลและการเขียนบันทึกทางการพยาบาล การนำกระบวนการพยาบาลไปใช้หลังการส่งเสริมโดยการใช้กระบวนการตรวจสอบเวชระเบียนของพยาบาลแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา นำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในการบันทึกทางการพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารอ้างอิง

1. ดวงตา วัฒนเสน. การนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในหอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย 2 โรงพยาบาลลำปาง. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่; 2541.
2. นิษฐิตา ลีนะขุนางกูร. การวิเคราะห์การใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ : การศึกษา เฉพาะกรณี โรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์ (ค.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
3. ดวงเดือน ไชยน้อย. การใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลจิตเวช เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
4. Alfalo, Rosarinda. *Applying Nursing Process : A Tool for Critical Thinking*. ed 6 th Philadelphia : J.B. Lippincott; 2006.
5. ดวงใจ รัตน์ัญญา. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล; 2533.
6. สายสมร พลเชื้อ, ศิริพันธ์ เวชสิทธิ์, วนิดา หาญคุณากุล. ผลของการพัฒนารูปแบบการบันทึกทางการพยาบาลต่อประสิทธิภาพและการรับรู้คุณค่าในการบันทึกทางการพยาบาลของพยาบาลประจำการ, วารสารสภาการพยาบาล มกราคม - มีนาคม 2542.

